

Filosofie jako láska k pravdě

Hned první problém je skryt v řeckém slově „*alétheia*“, což se překládá jako nezakrytost, neskrytost, eventuelně odkrytost, tedy zjevnost. *Filein* samo znamená mít rád, mít zalíbení (*filia* není *erós*!), takže vlastně jde o to, mít zalíbení ve zjevnosti. Naproti tomu naše vlastní pojetí se od tohoto starého (nejspíš Pythagorova) propastně liší. Pro nás *filia* je především víc než pouhé zalíbení: je to rozhodnutí nechat se pravdou ovládat, nechávat rozhodnutí na ní a ne na nás; jsme smysluplně živi jen tehdy, očekáváme-li její hlas, její výzvy, její oslovení v napjatosti a otevřenosti vůči ní. A pak také je zásadně významné, že pravda není „něco“, není to předmět, ale ne-předmět, není to objekt, ale můžeme se k ní vztáhnout pouze jako k jakémusi „super-já“, „super-subjektu“ (ovšem bez jakéhokoli náznaku předmětnosti, bez jakékoli předmětné ‚stránky‘).

– Zvláštní je zejména kritický vztah ke všemu zjevnému, jako hotové a dané „skutečnému“: proti veškerému zdání, že jde o skutečnost („realitu“), poukazuje pravda (ve svých vzkazech, připomenutích a poukazech) proti tomu, co je údajně skutečné, na to, co je pravé, správné, spravedlivé. Pravda se proto neváže na nic jen trvajícího, nýbrž někam směřuje, vede, a netoliko v myšlenkách, ale ve „skutečnosti“, tj. dynamicky, skrze aktivitu a akce, orientované dopředu, do budoucnosti.

(Písek, 190607-1